

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни**

Основи економічних знань

Спеціальність: 106 «Географія»

Галузь знань: Географія

Рівень вищої освіти: I (бакалаврський) рівень вищої освіти

Мова навчання: українська

Розробник: доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту к. геогр. м. Вацеба В.Я.

Профайл викладача (-ів): <http://ecogeo.cv.ua>

Контактний тел.: 050-76-79-506

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1416>

Консультації: Понеділок з 13.00 до 14.00.

Мета курсу - розкрити економічні закони і категорії, розкрити роль політики в економічному житті, сформулювати сутність економічних потреб, як матеріальної основи інтересів, розкрити сутність виробництва та його чинники, охарактеризувати економічний закон поділу праці, дати характеристику товарного виробництва, сформулювати сутність ринку, його функції та умови формування.

Головні завдання курсу :

- 1) Розкрити трансформаційні процеси, які відбуваються у економіці України та світу;
- 2) Висвітлити значення таких структурних елементів світового господарства, як глобальні ринки, міжнародні комунікаційно-інформаційні системи та про численні суб'єкти, що здійснюють товарне виробництво;
- 3) Охарактеризувати сучасний стан та тенденції розвитку світового господарства та інфраструктури ринку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати: дію економічних законів та закономірностей розвитку різних типів економічних систем на мікро-, макро- та світовому рівні. Роль та місце продуктивних сил у системі світової економіки. Діяльність підприємств та управління ними. Загальні проблеми національної економіки, міжнародні економічні відносини та глобальні проблеми людства.

Вміти: розкрити суть поняття «економічний закон», характеризувати розвиток економіки на мікро- та макрорівнях; аналізувати умови формування та функціонування ринків; характеризувати функції та види цін; розрахунок заробітної плати; аналізувати основні результати національного виробництва та його ефективність.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль I

Тема I. Предмет, зміст і завдання курсу «Основи економічних знань»

Тема II. Потреби людей – основа економічної діяльності

Тема III. Економічні ресурси

Тема IV. Ринок та його основні елементи: попит, пропозиція, ціна

Тема V. Конкуренція

Тема VI. Гроші

Тема VII. Основні суб'єкти господарювання та економічні системи

Тема VIII. Домашнє господарство та економічні системи.

Тема IX. Виробництво

Тема X. Підприємство (фірма) та підприємство

Тема XI. Витрати виробництва та прибуток підприємства

Тема XII. Ринкова інфраструктура та ринкові

Тема XIII. Доходи від використання ресурсів у ринковій економіці

Тема XIV. Менеджмент та маркетинг

Тема XV. Економічний потенціал суспільства.

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни _____												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	4	8	4	120	2	30	30	-	-	60		іспит
Заочна	4		4	120	2	8	8	-	-	104		іспит

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1 Предмет, зміст і завдання курсу «Основи економічних знань»	10	2	-	-	-	5		2				8
Тема 2 Потреби людей – основа економічної діяльності	10	2	3	-	-	6						8
Тема 3. Економічні ресурси	10	2	3	-	-	6						8
Тема 4. Ринок та його основні елементи: попит, пропозиція, ціна	10	2	3	-	-	6		2				8
Тема 5. Конкуренція	10	2	3	-	-	5		2	2			8
Тема 6. Гроші	10	2	3	-	-	5						8
	60	12	15			33						48
Змістовий модуль 2.												
Тема 7. Основні суб'єкти господарювання та економічні системи	6	2		-	-	3		2	2			6
Тема 8. Домашнє господарство та еко-	10	2	2	-	-	3						6

номічні системи												
Тема 9 Виробництво	10	2	2	-	-	3						6
Тема10 Підприємство (фірма) та підприємство	4		2	-	-	3						6
Тема 11 Витрати виробництва та прибуток підприємства	8	2	2			3		2				7
Тема12 Ринкова інфраструктура та ринкові	12	2	3			3						6
Тема13 Доходи від використання ресурсів у ринковій економіці		2	2			3		2				6
Тема14 Менеджмент та маркетинг		2				3						6
Тема15 Економічний потенціал суспільства.		2	2			3						7
	60	18	15	-	-	27		8	8			56
Усього годин	120	30	30			60	120	8	8			104
Модуль 1-2												
ІНДЗ			-	-		20		-	-	-		20
Усього годин	120	30	30	-		60	120	8	4	-	-	108

3.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Тема 1	Сутність і особливості ринкової ціни	3
Тема 2	Чинники, що впливають на формування ціни	4
Тема 3	Види ціни	3
Тема 4	Вихідна і остаточна ціна. Методи ціноутворення	3
Тема 5	Вплив держави на ціноутворення в умовах ринкових відносин	4
Тема 6	Сутність підприємництва і умови його існування	4
Тема 7	Підприємство як визначальний суб'єкт ринкової економіки	3
Тема 8	Види підприємств	4
Тема 9	Фонди підприємств як економічна категорія	4
Тема 10	Основні виробничі фонди	3
Тема 11	Оборотні виробничі фонди	3
Тема 12	Кругообіг і обіг фондів	3
Тема 13	Витрати виробництва. Граничні витрати	4
Тема 14	Собівартість продукції	4
Тема 15	Прибуток	3
Тема 16	Конвертованість валют. Валютні відносини в Україні	4
Тема 17	Міжнародний валютний фонд	4
		60

3.4. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема1 : Ринок. Ринок досконалої конкуренції. Монопольний ринок. Номінальні доходи населення. Реальні доходи населення. Коефіцієнт стійкості підприємства	3
2.	Тема 2: Гроші. Обмін. Швидкість обігу грошей. Динаміка ціни грошової маси. Пропозиція грошей Виведення грошей з обігу	3
3.	Тема3: Попит і пропозиція. Ціни. Дефіцит. Затоварення ринку. Ринкова рівновага	3

4.	Тема: Виробництво і продуктивність. Принципи абсолютних та вдносних переваг. Зміна продуктивності прац. Фондовдача.	3
5.	Тема: Прибуток, витрати, рентабельність. Види прибутку. Структура витрат.	3
6.	Тема: Раціональна поведінка споживача. Сукупне задоволення від споживання. Корисність товару. Гранична корисність товару.	3
7	Маркетинг. Найвигднша ціна. Очікуваний прибуток. Максимальний прибуток.. Конкурентоспроможність. Рентабельність продажів.	3
8	Банки, банківська система. Плата за кредит. Курс акцій. Дивідент. Банківський прибуток. Номінальна ставка. Реальна ставка.	3
9	Інфляція. Вартість споживчого кошика. Темп інфляцій. Ріст інфляцій. Зниження інфляції.	3
10	Податково-бюджетна політика. Сальдо державного бюджету. Номінальний ВВП країни. Реальний ВВП країни Державний борг. Дефіцит бюджету	3
ин		30

3.5 Індивідуальні завдання

1. Функції держави у сучасній економіці
2. Класифікація податків і системи оподаткування
3. Соціальний захист населення у ринковій економіці
4. Становлення грошової системи України
5. Безробіття: його форми і причини
6. Правове регулювання економічних процесів
7. Основні форми міжнародних економічних відносин
8. Роль видатків бюджету у соціальній політиці
9. Основні джерела доходів держави
10. Світове господарство і закономірності його розвитку

5. Методи контролю

Методами контролю є: письмовий, тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

1. Контроль за освоєння лекційного і самостійного опрацювання теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

2. Контроль засвоєння знань та набуття вмій і навичок при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

3. Контроль виконання індивідуальних завдань здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних проектних завдань та усного індивідуального захисту результатів досліджень.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	5 (відмінно) зараховано	Ставиться у випадках, коли студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати ситуативні завдання, передбачені програмою дисципліни, засвоїв основу та ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.
80-89	B	4 (добре) зараховано	Ставиться, якщо студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати ситуативні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв'язанні практичних завдань.
70-79	C	4 (добре) зараховано	Знання предмету глибокі і повні, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент орієнтується у більшості питань, але не вміє робити певні узагальнення і висновки, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв'язанні практичних завдань.
60-69	D	3 (задовільно) зараховано	Знання предмету перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент недостатньо орієнтується у більшості питань, що стосуються теоретичних основ науки. Знання предмету не носять системного характеру. Студент здатний проводити аналіз ситуацій і проблем за допомогою викладача

50-59	E	3 (задовільно) зараховано	Ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання не зараховано	Ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання, не вміє чітко узагальнити опрацьований матеріал, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом Не зараховано	Ставиться студенту, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання, не вміє або неправильно виконує розрахунки за розв'язання практичних завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 1.6	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	T 2.6	60	100
5	5	5	5	4	6	5	5	5	5	5	6		

7. Методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки бакалавра з напрямку підготовки 106 "Географія"
2. Програма нормативної навчальної дисципліни «Основи економічних знань».
3. Сайт дистанційної освіти ЧНУ ім. Ю. Федьковича
4. Лекційний матеріал з курсу «Основи економічних знань».
5. Методичні матеріали до практичних робіт з курсу «Основи економічних знань».
6. Контрольні завдання до курсу «Основи економічних знань».
7. Контрольні роботи для перевірки засвоєння студентами навчального матеріалу з курсу «Основи економічних знань».
8. Тестові завдання для перевірки засвоєння студентами навчального матеріалу з курсу «Основи економічних знань».

8. Рекомендована література

1. Белінський П.І., Зайцев Ю.К. Основи економіки в запитаннях та відповідях. – Ч.1: Мікроекономіка. – Ч.2: Макроекономіка. – Чернівці: Рута, 1997. – 204 с.
2. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань. – Київ: Вища школа, 1999. – 544 с.
3. Дзьобик С., Ривак О. Основи економічної теорії. – К.: Основи, 1994. – 336 с.
4. Економіка / За ред.З.Ватаманюка та С.Пінчишина. – Київ: Либідь, 1999. – 384 с.
5. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономики. – Киев: Вища школа-Знання, 1998.
6. Крачило М.П. Основи економічної теорії. – Київ, 1997. – 344 с.
7. Лебедев О.Т., Каньковская А.Р., Язвенко С.А. Практикум по основам экономики. Уч.пособие для проведения семинарских занятий и самостоятельной работы. – Санкт-Петербург: Изд.дом «МиМ», 1998. – 192 с.
8. Мочерний С.В. Основи економічних знань. – Київ: Академія, 2000.
9. Мочерний С.В. Основи економічних знань. – Запитання і відповіді. – Київ, 1996.